

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tulotietojärjestelmästä aiheutuvista muutoksista työeläkelainsäädäntöön sekä työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöön

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle tulotietojärjestelmästä aiheutuvista muutoksista työeläkelainsäädäntöön sekä työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöön (HE 87/2018 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Hanna Tossavainen, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- Eläketurvakeskus
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Työeläkevakuuttajat TELA ry

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- Finanssivalvonta
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijän eläkelakia, yrittäjän eläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaannpanosta annettua lakia, julkisten alojen eläkelakia, työtapaturma- ja ammattitautilakia, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakia sekä rikoslakia. Ehdotetut muutokset ovat seurausta tulotietojärjestelmästä annetusta laista ja siihen liittyvistä muutoksista.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Työeläkelakeja ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa eläketurvan järjestämisen laiminlyönnin johdosta määrättävä hallinnollinen seuraamus olisi nimeltään laiminlyöntimaksu ja sen määräisi eläkelaitoksen sijaan Valtiokonttori. Palkkatietoja koskevan työnantajan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksista säädettäisiin jatkossa laissa tulotietojärjestelmästä, minkä vuoksi vastaavat säännökset kumottaisiin työeläkelaeista.

Työeläkelakien työansioden kohdentamista koskevia säännöksiä tarkistettaisiin ja täsmennettäisiin siten, että kohdentaminen tehtäisiin mahdollisimman pitkälle nykyistä vastaavalla tavalla myös tulorekisterin käyttöönoton jälkeen. Myös nykyistä maksuperiaatetta vahvistettaisiin. Lisäksi työeläkelakeihin ehdotetaan eläketurvan järjestämisaikaan ja ilmoitusvelvollisuuteen liittyviä teknisluonteisia tulorekisterin käyttöönotosta johtuvia muutoksia.

Työtapaturma- ja ammattitautilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 28 päivän ajalta maksettavaa päivärahaa määritettäessä työansiota ei enää otettaisi huomioon päivän tarkkuudella vahingotapahtumasta taaksepäin. Tällä tavoin tieto vahingoittuneen työansioista saataisiin tulorekisteristä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Työtapaturma- ja ammattitautilain tulorekisterin käyttöönotosta johtuvat muutokset ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muutokset sekä rikoslain muutos ovat kuitenkin tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on tehdä tulotietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvät muutokset työeläkelainsäädäntöön sekä työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöön. Samalla ehdotettuihin muutoksiin liittyviä henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä tarkistetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) mukaisiksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina sen varmistamiseksi, että eläkelaitokset sekä työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamista harjoittavat vakuutusyhtiöt voivat hyödyntää työnantajien ja muiden suoritusten maksajien tulotietojärjestelmään ilmoittamia tietoja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi työnantajan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevat säännökset työeläkelaeista, koska tulorekisteriin ilmoitettavia tietoja koskevan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin hallinnollisten seuraamusten määrittämisestä vastaa Verohallinto. Muutos selkeyttää seuraamusjärjestelmää ja estää kaksinkertaisen rankaisemisen samojen tulorekisteriin ilmoitettavien tietojen osalta. Eläketurvan laiminlyönnin säännökset säilyvät pääosin ennallaan, mutta laiminlyönnin hallinnollisen seuraamuksen määrää jatkossa Valtiokonttori eläkelaitoksen hakemuksesta. Rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen määrittämisen siirtäminen eläkelaitoksilta viranomaiselle on perustuslain 124 § ja perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö huomioon ottaen perusteltua.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Esityksessä ehdotetut työeläkelakien työansioiden kohdentamista sekä työansioiden huomioon ottamista tapaturma- ja ammattitautilain mukaisissa ansionmenetykskorvauksissa koskevat muutokset selkeyttävät menettelyjä ja vahvistavat maksuperiaatetta. Muutokset ovat valiokunnan näkemyksen mukaan tarpeellisia tulotietojärjestelmän hyödyntämiseksi.

Tulotietojärjestelmä otetaan käyttöön 1.1.2019. Siitä alkaen eläkelaitokset saavat työnantajan ilmoittamat palkkatiedot tulotietojärjestelmästä työeläkemaksun määrittämistä varten. Eläkemaksun määrittäminen edellyttää, että palkkatiedot on ilmoitettu tulotietojärjestelmään ja että tulotietojärjestelmän käyttöönotossa ei ole häiriöitä. Jos palkkatiedot eivät ole käytettävissä tulotietojärjestelmään liittyvän tietojensiirron ennakoimattoman ja laajamittaisen käyttöönoton häiriön vuoksi, eläkelaitoksilla voi olla tarve määrätä työeläkevakuutusmaksu arvioidun palkan perusteella. Eläkelaitosten vakiintuneen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi tulorekisterin käyttöönottoon mahdollisesti liittyvien toimintahäiriöiden varalta sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa 1. lakiehdotukseen työntekijän eläkelain muuttamisesta ja 4. lakiehdotukseen merimieseläkelain muuttamisesta määräaikaista siirtymäsäännöksiä, joilla mahdollistetaan työeläkevakuutusmaksun määrittäminen arvioidun palkan perusteella. Julkisten alojen eläkkeiden osalta vastaavanlainen siirtymäsäännös ei ole tarpeen, koska nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa ennakoiden perinnän myös tilanteissa, jossa eläkemaksun määrittämistä varten tarvittavat tiedot eivät ole eläkelaitoksen käytössä tietojensiirron toimintahäiriön vuoksi.

Lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa lakitekniisiä täsmennyksiä lakiehdotuksiin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. lakiehdotus

144 §. Vakuutuksen hoitamista varten tehtävät ilmoitukset. Ruotsinkielisessä lakiehdotuksessa käytetty sanamuoto pensionsordningsnummer muutetaan sanamuotoon pensionsarrangemangsnummer.

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

Lisäksi voimaantulosäännökseen lisätään uusi 4 momentti, jossa säädetään eläkelaitokselle mahdollisuus arvioida palkat työeläkevakuutusmaksun määrittämistä varten ja määrätä maksu arvioidujen palkkojen perusteella. Työeläkevakuutusmaksu voitaisiin määrätä arvioidun palkan perusteella, jos työeläkevakuutusmaksun määrittämiseksi tarpeelliset tiedot eivät olisi ajoissa käytettävissä työeläkevakuutusmaksun määrittämiseksi tulotietojärjestelmän tai siihen liittyvän eläkelaitokselle tapahtuvan 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä ilmenneen tietojensiirron häiriön vuoksi. Palkka arvioitaisiin lain 166 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti. Työeläkevakuutusmaksu korjattaisiin vastaamaan tulotietojärjestelmän tietoja viipymättä sen jälkeen, kun eläkelaitoksella olisi palkkatiedot käytettävissä. Säännös koskisi palkkaa, joka on ilmoitettu tulotietojärjestelmään viimeistään 31.12.2020. Lisäksi edellyttäisiin, että tulotietojärjestelmän tai siihen liittyvä tietojensiirron toimintahäiriö on tullut ilmi viimeistään 31.12.2020. Tulotietojär-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

jestelmän käyttöönottoon liittyvien suurimpien riskien arvioidaan olevan poistuneet vuoden 2020 loppuun mennessä.

2. lakiehdotus

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

3. lakiehdotus

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

4. lakiehdotus

Johtolause. Lain 139 §:ää on muutettu lailla 339/2018, mikä tulee ottaa huomioon johtolauseessa.

139 §. Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten tehtävät ilmoitukset. Ruotsinkielisessä lakiehdotuksessa käytetty sanamuoto pensionsordningsnummer muutetaan sanamuotoon pensionsarrangementsnummer.

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

Lisäksi voimaantulosäännökseen lisätään uusi 4 momentti, jossa säädetään työeläkevakuutusmaksun perusteena käytettävän palkan arvioinnista tulotietojärjestelmän mahdollisissa toimintahäiriötilanteissa vastaavasti kuin työeläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 4 momentissa.

5. lakiehdotus

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

6. lakiehdotus

Johtolause. Hallituksen esitykseen sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädännön muuttamiseksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen johdosta (HE 52/2018 vp) sisältyvää ehdotusta lain 153 §:n muuttamiseksi ei ole vielä hyväksytty eduskunnassa, minkä johdosta johtolauseetta tulee muuttaa.

153 §. Julkisen työnantajan velvollisuus antaa tietoja. Ruotsinkielisessä lakiehdotuksessa käytetty sanamuoto pensionsordningsnummer muutetaan sanamuotoon pensionsarrangementsnummer.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

7. lakiehdotus

58 §. Päiväraha ensimmäiseltä 28 päivästä. Pykälään lisätään siitä epähuomiossa pois jäänyt voimassa olevan lain 3 momentti, joka tulee säilyttää nykyisessä muodossaan.

Voimaantulosäännös. Ottaen huomioon lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan valiokunta ehdottaa voimaantulon päivää koskevan kohdan jättämistä avoimeksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 87/2018 vp sisältyvät 8. ja 9. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 87/2018 vp sisältyvät 1—7. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 12 ja 13 §, 16 §:n 1 momentti, 53 c §, 53 h §:n 1 momentti, 65 §:n 1 momentti, 71 §, 141 §:n 1 momentti, 142 §, 143 §:n 1 momentti, 144, 146, 147, 159 ja 163 §, 186 §:n 5 momentti, 199 §:n 1 ja 2 momentti sekä 206 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 § laissa 69/2016 ja 1247/2016, 13 §, 16 §:n 1 momentti, 53 c §, 53 h §:n 1 momentti ja 65 §:n 1 momentti laissa 69/2016, 159 § laissa 882/2014, 199 §:n 1 ja 2 momentti sekä 206 §:n 1 momentti laissa 1247/2016, sekä
lisätään 143 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1274/2006, uusi 3 momentti ja 152 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke. Ansaitussa eläkkeessä otetaan työansioista huomioon ennen vanhuuseläkkeen alkamisajankohtaa maksetut työansiot.

Tämän lain mukaan myönnetyn ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamiskuukauden aikana maksetut työansiot työskentelystä, joka on päättynyt ennen mainitun vanhuuseläkkeen alkamista, otetaan huomioon vanhuuseläkkeen määrässä sen alkamisesta lukien.

Jos työntekijän vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ensimmäisen vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittua eläkettä ja 2 momentin mukaista eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavaa kalenterikuukautta myöhemmäksi (*lykkäyskorotus*).

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Vanhuuseläke voidaan myöntää takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

Vanhuuseläkkeen aikana alkaneen työsuhteen työansioista sekä muissa kuin 12 §:n 2 momentin mukaisissa tilanteissa vanhuuseläkkeen aikana maksetuista työansioista karttunut eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan työntekijän vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työntekijän työskentely on alkanut ennen vanhuuseläkkeen alkamista ja jatkunut mainitun vanhuuseläkkeen rinnalla, tästä työskentelystä maksetuista työansioista karttunut eläke myönnetään hakemuksesta eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta edellyttäen, että työskentely on päättynyt.

Jos työntekijä on saanut osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 11 §:ssä säädetyt edellytykset ja lopettanut työeläkelakien mukaan vakuutetun pääasiallisen työnsä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

16 §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrä

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena on eläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä työeläkelakien mukaan ansaittu eläke. Ansaitussa eläkkeessä otetaan työansioista huomioon osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä maksetut työansiot. Tämän lain mukaisen eläkeosuuden määrä on työntekijän hakemuksen mukaan 25 tai 50 prosenttia osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevasta tämän lain mukaisesta eläkkeestä.

53 c §

Työuraeläkkeen määrä

Työuraeläkkeen määrä on työuraeläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittu eläke. Ansaitussa eläkkeessä otetaan työansioista huomioon ennen työuraeläkkeen alkamisajankohtaa maksetut työansiot.

53 h §

Työuraeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työuraeläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä. Työntekijälle myönnetään vanhuuseläkkeessä hakemuksesta työuraeläkkeen alkamisen jälkeen maksetusta työansiosta karttunut eläke sellaisesta työskentelystä, joka on päättynyt ennen työuraeläkkeen alkamista.

65 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia 70 ja 72 §:ssä tarkoitetuista kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista (*vuosiansio*), jotka on maksettu työntekijälle 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan saakka.

71 §

Maksuperiaate ja työansion kohdentaminen

Eläkkeen perusteena oleva työansio katsotaan sen kalenterikuukauden ansioksi, jona se on maksettu (*maksuperiaate*). Jos työansion katsominen sen maksamiskuukauden ansioksi vääristää eläkkeen määrää, työansio voidaan katsoa sen kalenterikuukauden ansioksi, jona se on ansaittu.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

141 §

Työnantajan velvollisuus järjestää työntekijän eläketurva

Työnantajan on järjestettävä 4, 5 ja 7 §:ssä tarkoitettulle työntekijälleen eläketurva, jos työnantaja on maksanut työntekijälle 70 tai 72 §:ssä tarkoitettua työansiota vähintään 41,89 euroa kuukaudessa. Työnantajan on järjestettävä eläketurva viimeistään työansion maksamisen jälkeen ja ennen kuin työansio on tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 12 §:n mukaan ilmoitettava tulorekisteriin.

142 §

Eläketurvan järjestäminen ottamalla vakuutus työeläkevakuutusyhtiössä

Kun työnantaja järjestää työntekijänsä eläketurvan ottamalla vakuutuksen työeläkevakuutusyhtiöstä, työnantajan on tehtävä vakuutushakemus valitsemaansa työeläkevakuutusyhtiöön. Vakuutushakemuksen hyväksymisellä syntyy vakuutussopimus työeläkevakuutusyhtiön ja työnantajan välillä. Tarkempia määräyksiä vakuutuksen toimeenpanosta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa vakuutusehdoissa.

143 §

Vakuutuksen antaminen ja päättäminen

Työeläkevakuutusyhtiön on annettava ja pidettävä voimassa yhtiöltä haettu vakuutus. Työeläkevakuutusyhtiö voi kuitenkin päättää vakuutuksen ilman erillistä irtisanomismenettelyä, jos työnantaja ei ole tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä edeltävän 12 kuukauden aikana ilmoittanut maksaneensa tämän lain mukaista palkkaa. Tällöin työeläkevakuutusyhtiön on varmistettava, ettei työnantaja ole enää vakuuttamisvelvollinen.

Työeläkevakuutusyhtiö voi irtisanoa 8 §:ssä tarkoitettua luottamustehtävää hoitavan henkilön vakuutuksen sekä 150 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua ulkomailla työskentelevän henkilön vakuutuksen työnantajan maksukyvyttömyyden tai työeläkevakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönnin vuoksi. Vakuutus päättyy tällöin kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

144 §

Vakuutuksen hoitamista varten tehtävät ilmoitukset

Työnantajan, joka on tehnyt vakuutussopimuksen työeläkevakuutusyhtiön kanssa tai järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan eläkekassassa tai eläkesäätiössä, on ilmoitettava eläkelaitokselleen tunnistetietonsa, eläkejärjestelynumeronsa sekä tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, palkkatiedot ja henkilötunnukset sekä muut tunnistetiedot, jos henkilöillä ei ole henkilötunnusta. Tiedot on ilmoitettava tulotietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädettyssä määräajassa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

146 §

Työnantajan velvoittaminen kuukausittaiseen maksumenettelyyn

Jos työnantaja on laiminlyönyt tämän lain tai vakuutussopimuksen mukaiset ilmoitus- tai maksuvelvoitteensa, työeläkevakuutusyhtiö voi velvoittaa vakuutussopimuksen tehneen työnantajan maksamaan työeläkevakuutusmaksun viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden aikana työeläkevakuutusyhtiön ilmoittamana eräpäivänä. Sama koskee tilannetta, jossa työnantaja on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan eläkekassassa tai eläkesäätiössä.

147 §

Tilapäinen työnantaja

Tilapäisenä työnantajana pidetään työnantajaa, jonka palveluksessa ei ole jatkuvasti työntekijää, ja jonka määräaikaisissa työsuhteissa oleville työntekijöille kuuden kuukauden ajalta maksamat palkat yhteensä ovat alle 6 000 euroa. Tilapäinen työnantaja voi järjestää työntekijänsä eläketurvan työeläkevakuutusyhtiössä tekemättä vakuutushakemusta. Tällöin tilapäisen työnantajan on ilmoitettava valitsemalleen työeläkevakuutusyhtiölle tunnistetietonsa, tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, palkkatiedot ja henkilötunnukset sekä muut tunnistetiedot, jos henkilöillä ei ole henkilötunnusta. Lisäksi tilapäisen työnantajan on maksettava ilmoitettuun palkkaan perustuva työeläkevakuutusmaksu valitsemaansa työeläkevakuutusyhtiöön palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden viimeiseen päivään mennessä.

152 §

Työeläkevakuutusmaksu

Jos työnantaja laiminlyö tämän lain 144 tai 147 §:n tai vakuutussopimuksen mukaiset palkkatietojen ilmoittamisvelvoitteensa, eläkelaitos voi arvioida työntekijälle työeläkevakuutusmaksun perusteena käytettävän palkan ja määrätä työeläkevakuutusmaksun arvioidun palkan perusteella. Palkka arvioidaan tämän lain 166 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti.

159 §

Työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä työeläkevakuutusmaksu viivästyskorkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytöntöönpanosta annetussa laissa. Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

Laiminlyöntimaksu

Työnantaja, joka ei ole järjestänyt eläketurvaa viimeistään palkanmaksua seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä, on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun, joka on enintään yhtä suuri kuin laiminlyöntiajalta maksettava työeläkevakuutusmaksu. Laiminlyöntimaksua määrättäessä otetaan huomioon laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus, laiminlyönnin tahallisuus, laiminlyöntiajan työeläkevakuutusmaksu ja laiminlyöntiajan työansiot.

Jos eläkelaitos katsoo, että työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen, sen on tehtävä Valtiokonttorille hakemus laiminlyöntimaksun määräämisestä. Valtiokonttori ratkaisee päätöksellään, onko työnantaja laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen ja määrää laiminlyöntimaksun, joka suoritetaan laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan hakemuksen tehneelle eläkelaitokselle. Eläkelaitos vastaa laiminlyöntimaksun perinnästä. Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä eläkelaitokselle maksetun laiminlyöntimaksun sekä laiminlyöntimaksuun liittyvien kulujen käsittelystä eläkelaitoksessa.

Eläkelaitos voi jättää 2 momentin mukaisen hakemuksen tekemättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun arvioitu määrä on enintään 215,98 euroa tai jos eläketurvan järjestämiseen velvollinen on toiminnallaan osoittanut, että ei ole pyrkinyt välttämään vakuuttamisvelvollisuuttaan tai jos laiminlyöntimaksua ei voitaisi määrätä 4 momentissa mainitusta syystä. Valtiokonttori jättää laiminlyöntimaksun määräämättä kokonaan tai osittain, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun määrääminen olisi 1 momentissa mainitut seikat huomioon ottaen tai muusta erityisestä syystä kohtuutonta.

Laiminlyöntimaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnaissa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jota vastaan samasta teosta nostettu syyte on tuomioistuimessa lainvoimaisesti ratkaistu.

Mitä tässä laissa säädetään päätöksen tiedoksiannosta 105 §:n 3 momentissa, muutoksen hakeamisesta 128 §:ssä, muutoksenhakuajasta 130 §:ssä, maksuunpanoa koskevasta perustevalituksesta 131 §:ssä, valituskirjelmän jättämisestä 132 §:ssä, päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yhteydessä 133 §:ssä, valituksen siirrosta muutoksenhakuelimelle 134 §:ssä, muutoksenhakuajan jälkeen tulleesta valituksesta 135 §:ssä, päätöksen täytäntöönpanosta 136 §:n 2 momentissa, lainvoimaisen päätöksen poistamisesta 140 §:ssä, osakkaan tai yhtiömiehen vastuusta työeläkevakuutusmaksusta 156 §:ssä, konkurssipesän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta 157 §:ssä, työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuudesta 159 §:ssä ja työeläkevakuutusmaksun viivästyskorosta 164 §:ssä sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

Eläkelaitoksen on maksuunpantava Valtiokonttorin määräämä laiminlyöntimaksu viipymättä sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Eläkelaitoksen on perittävä laiminlyöntimaksu maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa tai oikeus sen saamiseen vanhentuu.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

186 §

Vakuuttamisen yleisvalvonta ja pakkovakuuttaminen

— — — — —
Kun Eläketurvakeskus on ottanut 2—4 momentissa tarkoitetun vakuutuksen eläkelaitoksesta, työnantaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun siten kuin tämän lain 163 §:ssä säädetään.

199 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten Verohallinnolta joukkotietoina palkan tai muun vastaavan suorituksen maksajien ja tulonsaajien yksilöinti- ja yhteystiedot, toimialat sekä tiedot maksetuista palkoista tai muista vastaavista suorituksista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia suorituksen maksajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta, kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen muutoin kuin tässä laissa tarkoitettua käytötarkoitusta varten.

— — — — —

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

- 1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;
- 2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;
- 3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;

5) työttömyysvakuutusrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja;

6) Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalla vakuutusyhtiöllä näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan;

7) Valtiokonttorille välttämättömät tiedot tämän lain mukaisen laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan asian ratkaisemiseksi.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Tätä lakia sovelletaan lain 1 päivänä tammikuuta 2019 tai sen jälkeen maksettuihin palkkoihin ja vastikkeisiin.

Laiminlyöntimaksua koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2020 ja sen jälkeen tapahtuneisiin laiminlyönteihin. Tätä edeltävältä ajalta eläketurvan järjestämisen laiminlyöntiin ja laiminlyöntikorotukseen sovelletaan työntekijän eläkelakia sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018.

Jos tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksun määräämistä varten tarvittavat tiedot eivät ole työeläkevakuutusmaksun määräämistä varten ajoissa eläkelaitoksen käytettävissä tulotietojärjestelmän tai siihen liittyvän eläkelaitokselle tapahtuvan 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä ilmenneen tietojen siirron toimintahäiriön vuoksi, eläkelaitos voi työeläkejärjestelmän vakiintuneen toiminnan jatkumiseksi arvioida työntekijälle työeläkevakuutusmaksun perusteena käytettävän palkan ja määrätä työeläkevakuutusmaksun arvioidun palkan perusteella. Palkka arvioidaan tämän lain 166 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti. Työeläkevakuutusmaksu korjataan vastaamaan tulotietojärjestelmän tietoja viipymättä sen jälkeen, kun edellä mainitut tarvittavat tiedot ovat eläkelaitoksen käytettävissä. (Uusi)

— — — — —

2.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 102 §:n 1 momentti, 120 §:n 1 momentti, 122 §, 143 §:n 4 momentti ja 151 §, sellaisina kuin niistä ovat 120 §:n 1 momentti laissa 888/2014 ja 151 § osaksi laissa 1166/2007, seuraavasti:

102 §

Maksamatta jääneiden työeläkevakuutusmaksujen vähentäminen eläkkeestä

Eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksut voidaan viivästyskorkoineen vähentää hänen tässä laissa tarkoitetusta yrittäjätoiminnasta karttuneesta eläkkeestään sekä tämän lain mukaisesta tulevan ajan eläkkeestä.

120 §

Työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä työeläkevakuutusmaksu viivästyskorkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

122 §

Laiminlyöntimaksu

Yrittäjä, joka ei ota työeläkevakuutusta kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta lukien, on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun, joka on enintään yhtä suuri kuin laiminlyöntiajalta maksettava työeläkevakuutusmaksu. Laiminlyöntimaksua määrättäessä otetaan huomioon laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus, laiminlyönnin tahallisuus, laiminlyöntiajan työeläkevakuutusmaksu ja laiminlyöntiajan työtulo.

Jos eläkelaitos katsoo, että yrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen, sen on tehtävä Valtiokonttorille hakemus laiminlyöntimaksun määräämisestä. Valtiokonttori ratkaisee päätöksellään, onko yrittäjä laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestä-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

misen ja määrää laiminlyöntimaksun, joka suoritetaan laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan hakemuksen tehneelle eläkelaitokselle. Eläkelaitos vastaa laiminlyöntimaksun perinnästä. Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä eläkelaitokselle maksetun laiminlyöntimaksun sekä laiminlyöntimaksuun liittyvien kulujen käsittelystä eläkelaitoksessa.

Eläkelaitos voi jättää 2 momentin mukaisen hakemuksen tekemättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun arvioitu määrä on enintään 215,98 euroa tai eläketurvan järjestämiseen velvollinen on toiminnallaan osoittanut, että ei ole pyrkinyt välttämään vakuuttamisvelvollisuuttaan. Valtiokonttori jättää laiminlyöntimaksun määräämättä kokonaan tai osittain, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun määrääminen olisi 1 momentissa mainitut seikat huomioon ottaen tai muusta erityisestä syystä kohtuutonta.

Mitä tässä laissa säädetään päätöksen tiedoksiannosta 95 §:n 3 momentissa, maksamatta jääneiden työeläkevakuutusmaksujen vähentämisestä eläkkeestä 102 §:n 1 momentissa, yrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta 118 §:n 1 momentissa, työeläkevakuutusmaksun ulosotto-kelpoisuudesta ja perinnän keskeyttämisestä 120 §:ssä, työeläkevakuutusmaksun viivästyskorosta 123 §:ssä, muutoksen hakemisesta 124 §:ssä, muutoksenhakuajasta 126 §:ssä, maksuunpanoa koskevasta perustevalituksesta 127 §:ssä, valituskirjelmän jättämisestä 128 §:ssä, päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yhteydessä 129 §:ssä, valituksen siirrosta muutoksenhakuelimelle 130 §:ssä, muutoksenhakuajan jälkeen tulleesta valituksesta 131 §:ssä, päätöksen täytäntöönpanosta 132 §:n 2 momentissa ja lainvoimaisen päätöksen poistamisesta 136 §:ssä, sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

Eläkelaitoksen on maksuunpantava Valtiokonttorin määräämä laiminlyöntimaksu viipymättä sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Eläkelaitoksen on perittävä laiminlyöntimaksu maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa, tai oikeus sen saamiseen vanhentuu.

143 §

Vakuuttamisen yleisvalvonta ja pakkovakuuttaminen

Kun Eläketurvakeskus on ottanut 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksen eläkelaitoksesta, yrittäjä on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun siten kuin tämän lain 122 §:ssä säädetään.

151 §

Eläketurvakeskuksen ja eläkelaitoksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada yrittäjältä, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, Verohallinnolta tai muulta viranomaiselta sekä muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 143 §:n 1 momentissa sekä Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

Eläketurvakeskuksella on valvontavelvollisuuden täyttämiseksi lisäksi oikeus saada Verohallinnolta joukkotietoina:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

1) elinkeinoyhtymien nimi- ja yhteystiedot sekä välttämättömät tiedot elinkeinotoiminnasta ja sen tulosta sekä maksetuista palkoista;

2) elinkeinoyhtymän osakkaiden nimi- ja yhteystiedot, henkilötunnukset sekä välttämättömät tiedot työskentelystä ja asemasta yrityksessä, ansio- ja pääomatulo-osuudesta, rahapalkasta, luontaiseduista ja yksityisotoista ja osuudesta yhtymän tuloon ja varallisuuteen samoin kuin välttämättömät tiedot muualta kuin elinkeinoyhtymästä saadusta rahapalkasta ja luontaisedusta;

3) liikkeen- ja ammatinharjoittajien nimi- ja yhteystiedot, henkilötunnukset sekä välttämättömät tiedot ansio- ja pääomatulo-osuudesta, puolisolle jaetusta ansio- ja pääomatulo-osuudesta, rahapalkasta, luontaiseduista ja liikevaihdosta.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 2 momentissa tarkoitetut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia yrityksiä tai yrittäjiä, vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta, kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen muutoin kuin tässä laissa tarkoitettua käytötarkoitusta varten.

Eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada Verohallinnolta tiedot, jotka ovat välttämättömiä 144 §:ssä tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Laiminlyöntimaksua koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2020 ja sen jälkeen tapahtuneisiin laiminlyönteihin. Tätä edeltävältä ajalta eläketurvan järjestämisen laiminlyöntiin ja laiminlyöntikorotukseen sovelletaan yrittäjän eläkelakia sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tämän lain 102 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin myös ennen 1 päivänä tammikuuta 2020 tapahtuneen laiminlyönnin perusteella määrättyyn laiminlyöntikorotukseen.

3.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 9 a §:n 2 momentin 2 kohta, 12 §, 23 §:n 3 momentti, 24 ja 28 §, 97 §:n 1 momentti ja 143 §,

sellaisina kuin niistä ovat 9 a §:n 2 momentin 2 kohta laissa 75/2016, 12 § osaksi laissa 990/2008, 23 §:n 3 momentti laissa 990/2008, 28 § laissa 890/2014 ja 97 §:n 1 momentti laissa 876/2015, seuraavasti:

9 a §

Apurahansaajaa koskevat säännökset

Apurahansaajaa ja apurahalla työskentelyä ei kuitenkaan koske, mitä säädetään tämän lain:

2) 24 §:ssä laiminlyöntimaksusta ja 26 §:n 2—4 momentissa maatalousyrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta; eikä

12 §

Eläkelaitoksen valvontavelvollisuus ja maatalousyrittäjän pakkovakuuttaminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo, että maatalousyrittäjä täyttää tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja että maatalousyrittäjä, joka on vakuutettu tämän lain perusteella täyttää tämän lain mukaiset ilmoittamis- ja vakuuttamisvelvoitteensa. Maatalousyrittäjä on velvollinen antamaan eläkelaitokselle tietoja siten kuin 141 §:ssä säädetään.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen, eläkelaitoksen on kehotettava maatalousyrittäjää korjaamaan laiminlyöntinsä. Jos maatalousyrittäjä ei eläkelaitoksen asettamassa määräajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän tämän lain mukaisesti (*pakkovakuuttaminen*).

Kun maatalousyrittäjä pakkovakuutetaan, vakuutuksen alkamiseen ja eläkeoikeuteen takautuvasta ajalta sovelletaan, mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään. Pakkovakuuttamisen yhteydessä eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjälle työtulon hankitun selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella ja perii työeläkevakuutusmaksun. Työtulo vahvistetaan maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien, ei kuitenkaan pakkovakuuttamista aikaisemmalta ajalta.

Kun eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän 2 momentin perusteella, maatalousyrittäjä on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun siten kuin 24 §:ssä säädetään.

23 §

Ryhmähenkivakuutusmaksu

Tässä pykälässä tarkoitettuun vakuutusmaksuun sovelletaan myös, mitä 22 §:n mukaisesta työeläkevakuutusmaksusta säädetään 25—30 §:ssä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

24 §

Laiminlyöntimaksu

Maatalousyrittäjä, joka ei ota työeläkevakuutusta kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta lukien, on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun, joka on enintään yhtä suuri kuin laiminlyöntiajalta maksettava työeläkevakuutusmaksu. Laiminlyöntimaksua määrättäessä otetaan huomioon laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus, laiminlyönnin tahallisuus, laiminlyöntiajan työeläkevakuutusmaksu ja laiminlyöntiajan työtulo.

Jos eläkelaitos katsoo, että maatalousyrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen, sen on tehtävä Valtiokonttorille hakemus laiminlyöntimaksun määräämisestä. Valtiokonttori ratkaisee päätöksellään, onko maatalousyrittäjä laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen ja määrää laiminlyöntimaksun, joka suoritetaan laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan hakemuksen tehneelle eläkelaitokselle. Eläkelaitos vastaa laiminlyöntimaksun perinnästä. Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä eläkelaitokselle maksetun laiminlyöntimaksun sekä laiminlyöntimaksuun liittyvien kulujen käsittelystä eläkelaitoksessa.

Eläkelaitos voi jättää 2 momentin mukaisen hakemuksen tekemättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun arvioitu määrä on enintään 215,98 euroa tai eläketurvan järjestämiseen velvollinen on toiminnallaan osoittanut, että ei ole pyrkinyt välttämään vakuuttamisvelvollisuuttaan. Valtiokonttori jättää laiminlyöntimaksun kokonaan tai osittain määräämättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun määrääminen olisi 1 momentissa mainitut seikat huomioon ottaen tai muusta erityisestä syystä kohtuutonta.

Mitä tässä laissa säädetään päätöksen tiedoksiannosta 90 §:n 3 momentissa, työeläkevakuutusmaksun viivästyskorosta 25 §:ssä, maatalousyrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta 26 §:n 1 momentissa, työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttämisestä 27 §:ssä, työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuudesta 28 §:ssä, muutoksen hakemisesta 103 §:ssä, muutoksen hakuajasta 105 §:ssä, maksuunpanoa koskevasta perustevalituksesta 106 §:ssä, valituskirjelmän jättämisestä 107 §:ssä, päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yhteydessä 108 §:ssä, väliaikaisesta päätöksestä 109 §:ssä, muutoksenhakuajan jälkeen tullee valituksesta 110 §:ssä, päätöksen täytäntöönpanosta 111 §:n 2 momentissa ja lainvoimaisen päätöksen poistamisesta 113 §:ssä, sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

Eläkelaitoksen on maksuunpantava Valtiokonttorin määräämä laiminlyöntimaksu viipymättä sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Eläkelaitoksen on perittävä laiminlyöntimaksu maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa, tai oikeus sen saamiseen vanhentuu.

28 §

Työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä työeläkevakuutusmaksu viivästyskorkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

97 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen ja laiminlyöntimaksun vähentäminen eläkkeestä

Eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksut, 12 §:n 4 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettu pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksu ja mainitun lain mukainen laiminlyöntimaksu voidaan viivästyskorkeineen vähentää hänen tässä laissa tarkoitettusta maatalousyrittäjätoiminnasta karttuneesta eläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta tulevan ajan eläkkeestä. Eläkkeestä ei voida kuitenkaan vähentää sellaisia tämän lain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisia maksamattomia vakuutusmaksuja, joita peritään eläkkeensaajalta tämän lain 26 §:n 2 momentin nojalla.

— — — — —

143 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) Verohallinnolta ja maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettulta rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa; ja

2) Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1048/2016) ja kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettulta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on Verohallinnon vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohdalliset kustannukset.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Nämä tiedot on annettava eläkelaitokselle vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä siten kuin eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada valvontatehtävän toimeenpanemiseksi välttämättömät tiedot joukkotietona 1 ja 3 momentissa säädetyiltä tahoilta, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt valvontakäsittelyyn otettavia yrityksiä ja maatalousyrittäjiä, vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä ja vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Valvontatehtävän toimeenpanoa varten eläkelaitoksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta, kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Laiminlyöntimaksua koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2020 ja sen jälkeen tapahtuneisiin laiminlyönteihin. Tätä edeltävältä ajalta eläketurvan järjestämisen laiminlyöntiin ja laiminlyöntikorotukseen sovelletaan maatalousyrittäjän eläkelakia sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tämän lain 97 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin myös ennen 1 päivänä tammikuuta 2020 tapahtuneen laiminlyönnin perusteella määrättyyn laiminlyöntikorotukseen.

4.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 13, 79, 138 ja 139 §, 147 §:n 1 momentti, 151 ja 224 a §,
sellaisina kuin niistä ovat 13 § laissa 78/2016, 139 § laeissa 296/2015 ja 339/2018, 147 §:n 1 momentti laissa 885/2014 ja 224 a § laissa 296/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 142 a § seuraavasti:

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Vanhuuseläke voidaan myöntää takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

Vanhuuseläkkeen aikana alkaneen työsuhteen työansioista karttunut eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan työntekijän vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Jos työntekijän työskentely on alkanut ennen vanhuuseläkkeen alkamista ja jatkunut mainitun vanhuuseläkkeen rinnalla, tästä työskentelystä karttunut eläke myönnetään hakemuksesta eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta edellyttäen, että työskentely on päättynyt.

Jos työntekijä on saanut osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 8 §:ssä säädetty edellytykset ja lopettanut työeläkelakien mukaan vakuutetun pääasiallisen työnsä.

79 §

Maksuperiaate ja työansion kohdentaminen

Eläkkeen perusteena oleva työansio katsotaan sen kalenterikuukauden ansioksi, jona se on maksettu (*maksuperiaate*). Jos työansion katsominen sen maksamiskuukauden ansioksi vääristää eläkkeen määrää, työansio voidaan katsoa sen kalenterikuukauden ansioksi, jona se on ansaittu. Tarkemmat säännökset maksuperiaatteen soveltamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

138 §

Työnantajan velvollisuus järjestää työntekijän eläketurva

Työnantajan on järjestettävä 4 §:ssä tarkoitetulle työntekijälleen eläketurva eläkekassassa, jos työnantaja on maksanut työntekijälle 78 §:ssä tarkoitettuja työansioita. Työnantajan on järjestettävä eläketurva viimeistään työansion maksamisen jälkeen ja ennen kuin työansio on tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 12 §:n mukaan ilmoitettava tulorekisteriin.

139 §

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten tehtävät ilmoitukset

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten työnantajan on ilmoitettava eläkekassalle tunnistetietonsa, eläkejärjestelynumeronsa sekä tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, palkkatiedot, henkilötunnukset sekä muut tunnistetiedot, jos henkilöllä ei ole henkilötunnusta. Tiedot on ilmoitettava tulotietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädettyssä määräajassa.

142 a §

Eläkevakuutusmaksun määrääminen arvion perusteella

Jos työnantaja laiminlyö tämän lain 139 §:n mukaiset palkkatietojen ilmoittamisvelvoitteensa, eläkekassa voi arvioida työntekijälle työeläkevakuutusmaksun perusteena käytettävän palkan ja määrätä työeläkevakuutusmaksun arvioidun palkan perusteella. Palkka arvioidaan tämän lain 202 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

147 §

Eläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Tämän lain perusteella määrätty eläkevakuutusmaksu viivästyskorkeineen on suoraan ulosottokelpoinen. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa. Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

151 §

Laiminlyöntimaksu

Työnantaja, joka ei ole järjestänyt eläketurvaa viimeistään palkanmaksua seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä, on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun, joka on enintään yhtä suuri kuin laiminlyöntiajalta maksettava eläkevakuutusmaksu. Laiminlyöntimaksua määrättäessä otetaan huomioon laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus, laiminlyönnin tahallisuus, laiminlyöntiajan työeläkevakuutusmaksu ja laiminlyöntiajan työansiot.

Jos eläkekassa katsoo, että työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen, sen on tehtävä Valtiokonttorille hakemus laiminlyöntimaksun määräämisestä. Valtiokonttori ratkaisee päätöksellään, onko työnantaja laiminlyönyt tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisen ja määrää laiminlyöntimaksun, joka suoritetaan laiminlyöntimaksun määräämistä koskevan hakemuksen tehneelle eläkekassalle. Eläkekassa vastaa laiminlyöntimaksun perinnästä. Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä eläkekassalle maksetun laiminlyöntimaksun sekä laiminlyöntimaksuun liittyvien menojen käsittelystä eläkelaitoksessa.

Eläkekassa voi jättää 2 momentin mukaisen hakemuksen tekemättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun arvioitu määrä on enintään 215,98 euroa tai eläketurvan järjestämiseen velvollinen on toiminnallaan osoittanut, että ei ole pyrkinyt välttämään vakuuttamisvelvollisuuttaan tai jos laiminlyöntimaksua ei voitaisi määrätä 4 momentissa mainitusta syystä. Valtiokonttori jättää laiminlyöntimaksun kokonaan tai osittain määräämättä, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun määrääminen olisi 1 momentissa mainitut seikat huomioon ottaen tai muusta erityisestä syystä kohtuutonta.

Laiminlyöntimaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jota vastaan samasta teosta nostettu syyte on tuomioistuimessa lainvoimaisesti ratkaistu.

Mitä tässä laissa säädetään päätöksen tiedoksiannosta 107 §:n 4 momentissa, muutoksen hakeemisesta 125 §:ssä, muutoksenhakuajasta 127 §:ssä, maksuunpanoa koskevasta perustevalituksesta 128 §:ssä, valituskirjelmän jättämisestä 129 §:ssä, päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yhteydessä 130 §:ssä, valituksen siirrosta muutoksenhakuelimelle 131 §:ssä, muutoksenhakuajan jälkeen tulleeesta valituksesta 132 §:ssä, päätöksen täytäntöönpanosta 133 §:n 2 momentissa, lainvoimaisen päätöksen poistamisesta 137 §:ssä, eläkevakuutusmaksun viivästyskorosta 146 §:ssä, eläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuudesta 147 §:ssä ja konkurssipesän vastuusta eläkevakuutusmaksuista 147 a §:ssä, sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

Eläkekassan on maksuunpantava Valtiokonttorin määräämä laiminlyöntimaksu viipymättä sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Eläkekassan on perittävä laiminlyöntimaksu

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa, tai oikeus sen saamiseen vanhentuu.

224 a §

Palveluaikaa laskettaessa huomioon otettava aika

Tämän lain mukaista palveluaikaa laskettaessa otetaan huomioon 78 §:ssä tarkoitettu saman kalenterikuukauden aikana maksetusta palkasta yksi päivä jokaisen 40 euron ylittävältä osalta siten, että kalenterikuukaudelta huomioidaan kuitenkin enintään 30 päivää.

Palveluaikaa laskettaessa huomioon otettavat päivät muunnetaan kuukausiksi siten kuin 224 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Tätä lakia sovelletaan lain 1 päivänä tammikuuta 2019 tai sen jälkeen maksettuihin palkkoihin ja vastikkeisiin.

Laiminlyöntimaksua koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2020 ja sen jälkeen tapahtuneisiin laiminlyönteihin. Tätä edeltävältä ajalta eläketurvan järjestämisen laiminlyöntiin ja laiminlyöntikorotukseen sovelletaan merimieseläkelakia sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018.

Jos tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksun määrittämistä varten tarvittavat tiedot eivät ole työeläkevakuutusmaksun määrittämistä varten ajoissa eläkekassan käytettävissä tulotietojärjestelmän tai siihen liittyvän eläkekassalle tapahtuvan 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä ilmenneen tietojen siirron toimintahäiriön vuoksi, eläkekassa voi työeläkejärjestelmän vakiintuneen toiminnan jatkumiseksi arvioida työntekijälle työeläkevakuutusmaksun perusteena käytettävän palkan ja määrätä työeläkevakuutusmaksun arvioidun palkan perusteella. Palkka arvioidaan tämän lain 202 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti. Työeläkevakuutusmaksu korjataan vastaamaan tulotietojärjestelmän tietoja viipymättä sen jälkeen, kun edellä mainitut tarvittavat tiedot ovat eläkekassan käytettävissä. (Uusi)

5.

Laki

merimieseläkelain voimaannpanosta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merimieseläkelain voimaannpanosta annetun lain (1291/2006) 33 §,

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

sellaisena kuin se on laissa 297/2015,
seuraavasti:

33 §

Merimieseläkelain mukainen palveluaika määräytyy ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1991 vanhan lain 11 §:n mukaisesti, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 1990, vuosilta 1991—2006 vanhan lain 14 §:n 6 momentin mukaisesti, sellaisena kuin se oli voimassa uuden lain voimaan tullessa, vuosilta 2007—2015 uuden lain 9 ja 224 §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2015, sekä vuosilta 2016—2018 uuden lain 224 ja 224 a §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

6.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 16 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 81 §:n 1 momentti ja 153 §, ~~sellaisena kuin niistä on 153 § osaksi laissa /2018,~~ seuraavasti:

16 §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrä

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena on eläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä työeläkelakien mukaan ansaittu eläke. Ansaitussa eläkkeessä otetaan työansioista huomioon osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä maksetut työansiot. Tämän lain mukaisen eläkeosuuden määrä on työntekijän hakemuksen mukaan 25 tai 50 prosenttia osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevasta tämän lain mukaisesta eläkkeestä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

58 §

Työuraeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työuraeläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä. Työntekijälle myönnetään vanhuuseläkkeessä hakemuksesta työuraeläkkeen alkamisen jälkeen maksetusta työansioista karttunut eläke sellaisesta työskentelystä, joka on päättynyt ennen työuraeläkkeen alkamista.

— — — — —

81 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia 85 ja 86 §:ssä tarkoitetusta kunkin vuoden eläkkeen perustana olevista työansioista (*vuosiansio*), jotka on maksettu työntekijälle 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan saakka.

— — — — —

153 §

Julkisen työnantajan velvollisuus antaa tietoja

Julkinen työnantaja on velvollinen ilmoittamaan Kevalle tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden nimet, henkilötunnukset sekä muut tunnistetiedot, jos henkilöllä ei ole henkilötunnusta, virka- ja työsuhteiden ja 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sopimusten sekä luottamustoimien alkamis- ja päättymispäivät sekä palkka- ja palkkiotiedot. Lisäksi julkinen työnantaja on velvollinen antamaan Kevalle tunnistetietonsa, eläkejärjestelynumeronsa sekä muut henkilöiden eläkeoikeuteen ja jäsenyhteisöjen maksuvelvollisuuteen liittyvät tiedot.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, julkinen työnantaja on velvollinen pyynnöstä antamaan Kevalle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle kaikki sellaiset työntekijän työskentelyä ja työolosuhteita koskevat tiedot tai muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemiseksi tai jotka muutoin ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettyessä työnantajalta työntekijän eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja, työnantajalle saa ilman työntekijän suostumusta ilmoittaa vain ne työntekijää koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Kevalla on oikeus tarkastaa julkisen työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus.

Keva pitää rekisteriä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden eläkeoikeuteen vaikuttavista tämän pykälän ja 151 §:n perusteella saamistaan tiedoista.

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä ~~tammikuuta~~ tammikuuta 2019.

7.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 58 §, 183 §:n 3 momentti, 184 §:n 2 momentti sekä 260 §:n 1 ja 2 momentti
seuraavasti:

58 §

Päiväraha ensimmäiseltä 28 päivältä

Päiväraha on enintään 28 päivän ajalta vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta samansuuruinen kuin maksettu sairausajan palkka.

Jos vahingoittuneelle ei ole maksettu sairausajan palkkaa, sairausajan palkkana on maksettu vain osa palkasta, tai sairausajan palkkaa on lomautuksen tai muun vastaavan syyn takia maksettu lyhennetyltä työajalta, päiväraha määrätään sen työansion perusteella, joka vahingoittuneella on ollut lähimmän vahinkopäivää edeltävän yhden tai useamman täyden palkanmaksukauden aikana, joiden kesto on yhteensä lähimpänä 28 päivää. Jos työsuhde on jatkunut tätä lyhyemmän ajan, käytetään työsuhteen aikana saatua työansiota.

Jos vahingoittunut vahinkopäivänä on kahdessa tai useammassa työsuhteessa, päiväraha määrätään erikseen jokaisen työsuhteen perusteella. Jos hän myös tekee maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaan vakuutettua työtä tai tämän lain mukaan vakuutettua muuta yrittäjätyötä, päiväraha on näiden osalta 1/360 maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen tai tämän lain mukaisen vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vuosityöansiosta vahinkopäivänä. Päivärahan määrä on edellä mainittujen päivärahojen yhteenlaskettu määrä. (Uusi)

183 §

Vakuutusmaksua vastaavan maksun ja laiminlyöntimaksun määrääminen

Mitä vakuutusmaksusta säädetään 169 sekä 172—176 §:ssä, sovelletaan myös 181 ja 182 §:ssä säädettyyn maksuun. Lisäksi, mitä päätöksen tiedoksiantamisesta säädetään 124 §:n 1 momentissa, sovelletaan myös Valtiokonttorin päätökseen.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

184 §

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneen työnantajan omavastuu

— — — — —
Mitä vakuutusmaksusta säädetään 172 ja 174 §:ssä, sovelletaan myös 1 momentissa säädettyyn maksuun. Lisäksi, mitä päätöksen tiedoksiantamisesta säädetään 124 §:n 1 momentissa, sovelletaan myös Tapaturmavakuutuskeskuksen päätökseen omavastuun perimisestä.

260 §

Tapaturmavakuutuskeskuksen ja vakuutusyhtiöiden oikeus saada tietoja valvontaa varten

Tapaturmavakuutuskeskuksella ja vakuutusyhtiöllä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Tapaturmavakuutuskeskuksella ja vakuutusyhtiöllä on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten Verohallinnolta joukkotietoina palkan tai muun vastaavan suorituksen maksajien ja tulonsaajien yksilöinti- ja yhteystiedot, tiedot työeläke- ja työttömyysvakuutuksesta, toimialat sekä tiedot maksetuista palkoista tai muista vastaavista suorituksista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Tapaturmavakuutuskeskuksella ja vakuutusyhtiöllä on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia suorituksen maksajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Valvontatehtävän täytöntöönpanoa varten Tapaturmavakuutuskeskuksella ja vakuutusyhtiöllä on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta, kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen muutoin kuin tässä laissa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Sen 58 § ja 260 §:n 1 ja 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Lain 58 §:ää sovelletaan vahinkotapahtumiin, jotka sattuvat lain voimaantulon jälkeen.

— — — — —

8.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 107 §, 112 §:n otsikko ja 1 ja 3 momentti sekä 113 §, sellaisena kuin niistä on 113 § laissa 1651/2015, seuraavasti:

107 §

Maatalousyrittäjän pakkovakuuttaminen ja laiminlyöntimaksu

Mitä maatalousyrittäjän eläkelain 12 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään maatalousyrittäjän pakkovakuuttamisesta ja laiminlyöntimaksusta, sovelletaan myös tämän lain mukaiseen pakolliseen vakuutukseen ja vakuutusmaksuun. Jos vakuutuslaitos katsoo, että maatalousyrittäjä ei ole täyttänyt 5 §:n mukaista vakuuttamisvelvollisuuttaan, noudatetaan, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 24 §:n 1—3 ja 5 momentissa säädetään. Valtiokonttorin on käsiteltävä tämän lain mukaisen vakuutusturvan järjestämisen liittyvä laiminlyöntimaksuasias yhdessä maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläketurvan järjestämiseen liittyvän laiminlyöntimaksuasian kanssa.

Mitä maatalousyrittäjän eläkelain 25 §:ssä säädetään työeläkevakuutusmaksun viivästyskorosta, 26 §:n 1 momentissa maatalousyrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta, 27 §:ssä työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttämisestä, 28 §:ssä työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuudesta, 111 §:n 2 momentissa päätöksen täytäntöönpanosta sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa. Mitä tässä laissa säädetään muutoksenhakuelimistä 135 §:ssä, muutoksenhakuoikeudesta 136 §:ssä, perustevalituksesta 138 §:ssä, muutoksenhakuajasta ja valituksen toimittamisesta 139 §:ssä, itseoikaisusta ja valituksen siirrosta muutoksenhakulautakunnalle 140 §:ssä, muutoksenhakuajan jälkeen tulleesta valituksesta 141 §:ssä ja lainvoimaisen päätöksen poistamisesta 144 §:ssä, sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa. Lisäksi, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 124 §:n 1 momentissa säädetään päätöksen tiedoksiannosta, sovelletaan myös laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa.

112 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen ja laiminlyöntimaksujen vähentäminen korvauksesta

Tämän lain mukaiseen pakolliseen vakuutukseen perustuvasta korvauksesta saadaan vähentää:
1) korvauksensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset pakolliset vakuutusmaksut ja 107 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu viivästyskorkoineen;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

2) korvauksensaajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjän eläkelain 10 ja 10 a §:n mukaisten vakuutusten vakuutusmaksut ja mainitun lain 24 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu viivästyskorkoineen; ja

3) korvauksensaajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset ryhmähenkivakuutusmaksut viivästyskorkoineen.

— — — — —
Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentämisestä korvauksesta, ei kuitenkaan koske hoitotukea, vaatelisää, haittarahaa, hautausapua taikka tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta. Korvauksesta ei myöskään voida vähentää sellaisia tämän lain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia maksamattomia vakuutusmaksuja viivästyskorkoineen, joita peritään korvauksensaajalta maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksuvastuun perusteella.
— — — — —

113 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen ja laiminlyöntimaksujen vähentäminen työeläkkeestä

Maatalousyrittäjän eläkelain 97 §:ssä tarkoitetut eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksut ja 107 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu viivästyskorkoineen voidaan vähentää maatalousyrittäjän eläkelain 97 §:ssä tarkoitetusta eläkkeestä noudattaen, mitä mainitussa pykälässä säädetään. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske tämän lain mukaisia vakuutusmaksuja, joita peritään eläkkeensaajalta maatalousyrittäjän eläkelain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksuvastuun perusteella eikä vakuutusmaksuja, jotka perustuvat tämän lain mukaisiin vapaaehtoihin vakuutuksiin.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntiin ja siihen liittyvään laiminlyöntikorotukseen sovelletaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakia sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tämän lain 112 ja 113 §:ää sovelletaan kuitenkin myös ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen laiminlyönnin perusteella määrättyyn maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain nojalla määrättyyn vakuutusmaksun korotukseen ja maatalousyrittäjän eläkelain, sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2018, nojalla määrättyyn laiminlyöntikorotukseen.

9.

Laki

rikoslain 29 luvun 4 a ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a §:n 2 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 398/2006, ja
muutetaan 29 luvun 4 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 12 §,
sellaisina kuin ne ovat, 4 a §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1279/2016 ja 12 § laissa 484/2015,
seuraavasti:

29 luku

Rikoksista julkista taloutta vastaan

4 a §

Työeläkevakuutusmaksupetos

Työnantaja tai tämän edustaja, joka

1) laiminlyömällä työntekijän eläkelain (395/2006) 141 §:n tai merimieseläkelain (1290/2006) 138 §:n mukaisen työntekijän eläketurvan järjestämisvelvollisuuden tai työntekijän eläkelain 144 §:ssä tai merimieseläkelain 139 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai

12 §

Laiminlyöntimaksun suhde työeläke- ja tapaturmavakuutusmaksupetokseen

Edellä 4 a ja 4 c §:ssä tarkoitetussa rikosasiassa voidaan jättää ilmoitus tekemättä, esitutkinta toimittamatta, syyte ajamatta sekä rangaistus määräämättä, jos työntekijän eläkelain 163 §:ssä, merimieseläkelain 151 §:ssä tai työtapaturma- ja ammattitautilain 182 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu taikka tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 22 §:ssä tarkoitettu myöhästymismaksu harkitaan riittäväksi seuraamukseksi. Asiaa arvioitaessa otetaan huomioon teon tai laiminlyönnin vakavuus ja toistuvuus, odotettavissa oleva rangaistus, tekoon tai laiminlyöntiin liittyvän vakuutusmaksua vastaavan maksun määrä, laiminlyöntimaksun tai myöhästymismaksun suuruus sekä työnantajalle tai tämän edustajalle teosta tai laiminlyönnistä mahdollisesti aiheutuneet muut seuraukset.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2018 vp

Edellä 4a—4 c §:ssä tarkoitetussa asiassa syytettä ei voida nostaa eikä tuomiota antaa, jos samasta asiasta samalle henkilölle on jo määrätty työntekijän eläkelain 163 §:ssä, merimieseläkelain 151 §:ssä tai työtapaturma- ja ammattitautilain 182 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Helsingissä 8.11.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Anne Louhelainen sin
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk
varajäsen Hanna-Leena Mattila kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen